

מדינת ישראל
משרד החינוך

מערכת שידורים לאומית

שיעור עברית לכיתה ה'

נושא השיעור: שפת ההגדה

עם המורה: חנה אבוחצירא

נא הצטיידו במחברת עברית וקלמר

מה נלמד היום?

- נפענח כתב חידה.
- נעמיק בשפה הייחודית בהגדה של פסח ונבין איך היא קשורה לכל אחד מאיתנו.
- נגבש תובנות ומסקנות הקשורות לשפת ההגדה.
- נתרגל באופן עצמאי משימה בעקבות השיעור.

01:00

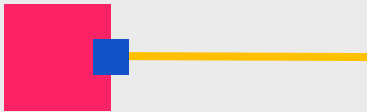
מה להביא לשיעור?

מתחילים בכיף

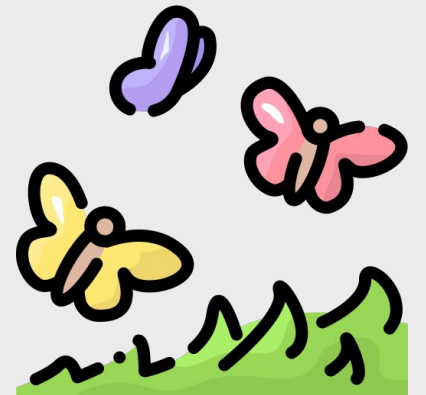
נעים להכיר!
באווירה של אחרי
פורים, אני כילדה
מחופשת לליצנית...

מתחילים בכיף

תלמידים יקרים, לפניכם כתב חידה.
קראו אותו בעיון ונסו להגיע לפתרון אפשרי בדקות הקרובות.
תוכלו לשתף ולהתייעץ עם בני משפחה וחברים:

**כשמגיעים הפרפרים
אני מתחיל להתנקות
עד שייראו הפירורים
שבעה ימים יש לחכות
מי אני?**

מתחילים בכיף

פתרון החידה:

חג הפסח

מהם הנימוקים לכך?
מה הקשר בין החידה לבין
חג הפסח?

מה אנחנו כבר יודעים?

על מה מדובר

מה זמן

באיזה מקום

איך

למה?

וְהָיָה הַיּוֹם"

הַ

חַג לַיהוָה: לְדִרְתִּיכֶם, חֻקַּת עוֹלָם תִּחְגְּהוּ. שִׁבְעַת יָמִים, מִצּוֹת תֹּאכְלוּ אֶרֶץ

בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, תִּשְׁבִּיתוּ שָׂאֵר מִבְּתִיכֶם...

"שִׁבְעַת יָמִים שָׂאֵר, לֹא יִמָּצָא בְּבִתְיֶכֶם

גם החידה וגם הטקסט ^(שמות י"ב י"ד - י"ט) המקראי מזכירים לנו את מה שאנו

יודעים על חג הפסח.

מה אנו יודעים על החג

מה אנחנו כבר יודעים?

הגדה של פסח

לקראת חג הפסח הקרב, נקדיש מספר שיעורים לחג המיוחד הזה. כמו החידה אותה ניסיתם לפתור, גם הגדה של פסח מתבססת על הטקסט המקראי.

מה אנחנו כבר יודעים?

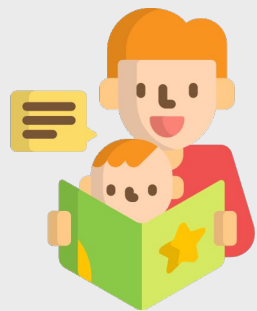
**ההגדה משמשת אותנו לארגון הסדר המשפחתי בערב חג
הפסח.
ההגדה כוללת:**

- ✓ **ציטוטים מתוך התורה**
- ✓ **מדרשים**
- ✓ **פירושים של חכמי ישראל על התורה**
- ✓ **פעולות שאנו נוהגים לבצע במהלך הסדר**
- ✓ **ואפילו שירים שמוסיפים "תבלינים" לאווירת החג.**

אילו שירי פסח אתם מכירים? כמה מהם מופיעים בהגדה?

מה אנחנו כבר יודעים?

המילה "הגדה" מזכירה את המילה "אגדה".
שתיהן נשמעות אותו הדבר, אך שונות במשמעותן.

"אגדה" היא סיפור עם דמיוני
"הגדה" היא סיפור שאנו מצוים להגיד אותו. לכן היא נקראת בשם זה.

הסיפור שאנו מספרים באמצעות ההגדה הוא סיפור יציאת בני ישראל
ממצרים, מעבדות לחירות.

"והגדת לבנך ביום ההוא": בכל דור אנו מצוים לקרוא, לספר ולהגיד
את סיפור יציאת מצרים.

בשיעור הזה נלמד על השפה המיוחדת של ההגדה שמביאה אלינו את

עכשיו לומדים

שפת ההגדה היא שפה מיוחדת.
מי שמתבונן בה מקרוב מגלה את היופי של
המילים ואת המשמעויות העמוקות שיש להן.
הוא גם יכול ללמוד על עצמו דברים חשובים.

הנה דוגמא לכך:

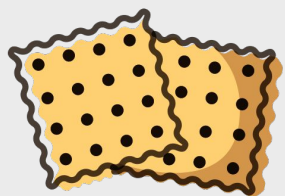
ידעתם כי המצה נקראת בשפת ההגדה בשם
"**לַחְמָא עֲנִיא**", כלומר, "לחם עוני"?

**נסו לשער, מדוע ניתן למצה דווקא שם זה?
איזו משמעות טמונה בשם הזה?**

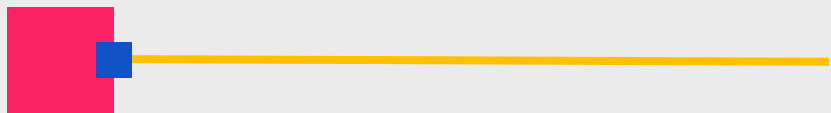

עכשיו לומדים

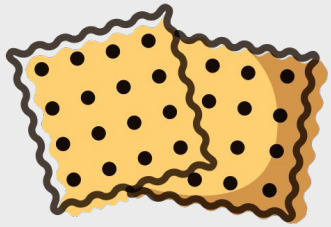
מתוך ההגדה אנו לומדים ערכים חשובים ודברים רבים על עצמנו. מה נוכל ללמוד באמצעות הכינוי "**לחם עוני**" שניתן למצה?

"לחם עוני" – מזכיר לנו לחם דל, ריק כמעט. ההיפך מלחם עשיר ותופח. כינוי זה שניתן למצה מזכיר את צורתה הדקיקה, את העובדה שהכינו אותה מבצק שלא הספיק לתפוח. אבל מעבר לכך, הכינוי "לחם עוני" מלמד אותנו **להעריך את הקיים בעולמנו.**

עכשיו לומדים

כשאנו אוכלים את "לחם העוני" – המצה, אנו נזכרים במצב העבדות
בו היו נתונים בני ישראל. עבד לא יכול ליהנות מן השפע, הוא נאלץ
להסתפק במעט, בלחם עוני. כאשר אנו נזכרים בכך, אנו לומדים
להעריך יותר את מה שיש לנו כיום.

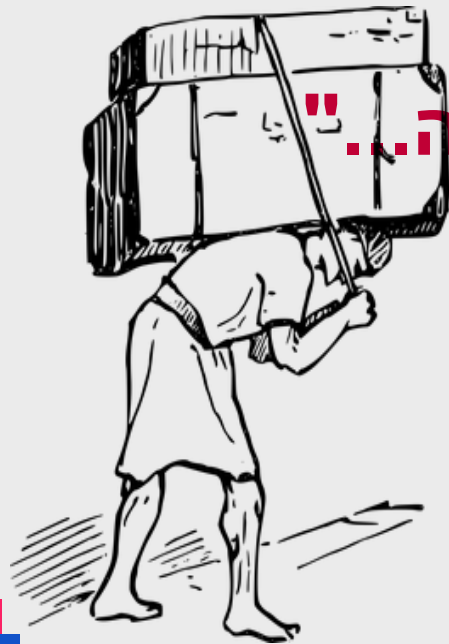
02:00

תרגול

מה עוד נוכל ללמוד על עצמנו דרך השפה המיוחדת של ההגדה?

"עֲבָדִים הָיינוּ לַפֶּרֶעַה

בְּמִצְרַיִם, וַיּוֹצִיאֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה..."

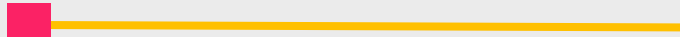

ננסה לחשוב, מדוע בהגדה יש שימוש בלשון רבים:

"עֲבָדִים הָיינוּ" ? "וַיּוֹצִיאֵנוּ" ?

למי בדיוק מתכוונת ההגדה בצורת לשון זו?

פתרון

**"עֲבָדִים הָיִינוּ לַפֶּרֶעַה
בְּמִצְרַיִם, וַיּוֹצֵאֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה..."**

מה רוצה ההגדה להדגיש?

**ההגדה מדגישה שלמעשה כולנו היינו במעמד יציאת מצרים. ההגדה
מזמינה אותנו לחשוב על התחושה שיש לעבד היוצא לחופשי. היא קוראת
לכולנו להיות שותפים לתחושה הזו.**

פתרון

כאשר אנחנו מדמיינים איך עבד מרגיש כשהוא יוצא לחופשי, אנו מפתחים יותר סבלנות ויכולת להבין את האנשים שחיים בינינו – את אלה שמתמודדים עם קשיים ואת המוחלשים בחברה שאנו חיים בה.

**ההגדה מלמדת אותנו את ערך הסובלנות וההבנה.
דמיינו גם אתם, כיצד מרגיש עבד היוצא לחירות?**

ממשיכים לתרגל

נזהה יחד את כל המילים הנרדפות בציטוט מתוך ההגדה:

**"לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיִּיבִים לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבַּח, לְפַאֵר, לְרוֹמֵם,
לְהַדִּיר, לְבָרֵךְ, לְעַלֶּה וּלְקַלֵּס לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאַבֹּתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל
הַנִּסִּים הָאֵלֶּה"**

**העתיקו את הציטוט למחברת
וסמנו במדגש את המילים הנרדפות שמצאתם.**

ממשיכים לתרגל

מה אתם מרגישים כשאתם
מודים על משהו?

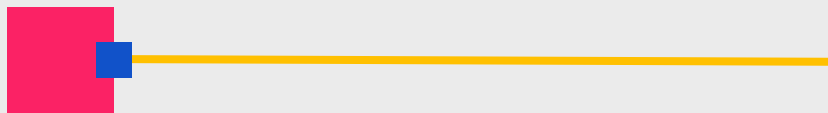
חפשו ברשת שיר בנושא
תודה וחשבו על כך.

מסיימים ומסכמים

**החשיבות של ההגדה היא בכל זמן.
עלינו רק להעמיק במילים, להתבונן בהן מקרוב
ולחשוב:**

מהו המסר העמוק שרצתה להעביר לנו שפת ההגדה?

מדינת ישראל
משרד החינוך

תודה שצפיתם בשידור

הופק עבור משרד החינוך ע"י מטח